

Završni radovi II ciklusa studija odbranjenih u školskoj 2018/2019. godini

Redni broj	Autor	Naziv teme završnog rada	Mentor	Godina odbrane	Sažetak / Summary
1.	AGOVIĆ Dino	Zdravstveno stanje zasada pitomog kestena na Visu kod Tarčina	Tarik Treštić	2019	Važnost šuma pitomog kestena kroz historiju se mijenjala s obzirom na promjene i razvoj načina života, te potreba stanovništva Bosne i Hercegovine. U vrijeme kad su privreda i društvo bili slabo razvijeni, čovjekove potrebe su bile manje i drugačije nego što je to slučaj danas, kad imamo znatno veću potražnju za prirodnim resursima. Cilj ovog rada jeste ispitati zdravstveno stanje zasada pitomog kestena na Visu kod Tarčina. Dakle, pitomi kesten je vrsta šumskog drveća koja je u posljednjih pedesetak godina iskusila velike i snažne napade biotičkih faktora na području evropskoga kontinenta. To se prvenstveno odnosi na rak kore pitomoga kestena (<i>Cryphonectria parasitica</i>) koji je nanio primjetne štete sastojinama pitomoga kestena i time smanjio gospodarsku važnost ove vrste.
2.	ALAJMOVIĆ Samra	Analiza finansijskih obaveza Javnog preduzeća Šumsko-privredno preduzeće Zeničko-dobojskog kantona d.o.o. Zavidovići prema društvenoj zajednici	Sabina Delić	2019	Predmet ovog rada je analiza finansijskih obaveza Javnog preduzeća „Šumsko-privredno društvo Zeničko-dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići, kao korisnika državnih šuma na području Zeničko-dobojskog kantona, prema društvenoj zajednici. Analizirana je realizacija obaveza prema različitim nivoima (federalnom, kantonalnom i općinskom nivou) u različitim periodima u skladu sa važećim zakonskim rješenjima, te njihova komparacija. Razmatrana su izdvajanja po zakonskim rješenjima u vremenskom periodu od 2002. – 2017. Distribucija sredstava prema svim nivoima je bila različita u skladu sa različitim zakonskim rješenjima. Prema Zakonu o šumama iz 2002. godine nije bilo predviđeno izdvajanje sredstava na račun općina na čijem teritoriju je prihod ostvaren, dok je Uredbom o šumama bilo predviđeno izdvajanje 5% sredstava od prihoda ostvarenih prodajom proizvoda. Isti procenat je predviđen za izdvajanje i prema trenutno važećem Zakonu o šumama Zeničko-dobojskog kantona. S druge strane, ovim zakonom nisu predviđena izdvajanja za federalni nivo. Analizom je utvrđeno da su ukupna izdvajanja prema svim nivoima najveća prema trenutno važećem kantonalnom Zakonu o šumama. U skladu sa ovim Zakonom, prosječna godišnja izdvajanja Šumsko-privrednog društva Zeničko-dobojskog kantona, prema sva tri nivoa su veća za 80,11% u odnosu na izdvajanja prema Zakonu o šumama iz 2002. godine, a u odnosu na odredbe Uredbe o šumama za 6,18%. S obzirom da je u toku izrada novog Zakona o šumama, kojim se predviđa izdvajanje sredstava u iznosu od 10% od ukupnog prihoda prema federalnom, kantonalnom i općinskom nivou, jasno je da će se povećati ukupne obaveze preduzeća, što će uticati na rezultate poslovanja i mogućnost ulaganja u šume.
3.	AVDIBEGOVIĆ Selma	Ekonomsko-finansijska analiza poslovanja kantonalnog javnog preduzeća za gospodarenje državnim šumama "Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo	Sabina Delić	2019	U ovom radu izvršena je ekonomsko – finansijska analiza poslovanja kantonalnog javnog preduzeća za gospodarenje državnim šumama "Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo, koje gospodari na području Kantona Sarajevo. U analizi je uzet period od 2012. – 2016. godine. Za svaku godinu posmatranog perioda analizirani su prihodi i rashodi, izračunati te tabelarno i grafički predstavljajući tradicionalni pokazatelji uspješnosti poslovanja KJP "Sarajevo – šume" d.o.o. Sarajevo. Na osnovu ovog istraživanja dobivene su važne informacije na osnovu kojih se može dati ocjena uspješnosti poslovanja ovog preduzeća. I pored ostvarenog pozitivnog finansijskog rezultata (osim u 2012. godini), može se zaključiti da poslovanje KJP „Sarajevo-šume“ d.o.o. Sarajevo nije bilo na zadovoljavajućem nivou. Ostvarena dobit, odnosno novostvorena vrijednost je bila relativno niska. Nizak nivo rentabilnosti i ekonomičnosti poslovanja imaju za posljedicu nisku akumulativnu i reproduktivnu sposobnost preduzeća, što se direktno odražavaju na mogućnost investiranja u proizvodnju i izvršenje proizvodnih zadataka. Pokazatelji aktivnosti ukazuju na nizak stepen efikasnosti i efektivnosti u korištenju imovine, a nizak koeficijent likvidnosti navodi na moguće poteškoće u izmirenju prispjelih kratkoročnih obaveza i uticaj na finansijsku vitalnost i kreditnu sposobnost preduzeća. Pokazatelji zaduženosti su u granicama prihvatljivog nivoa. Dobiveni rezultati pružaju važne informacije za upravljanje preduzećem i za donošenje poslovnih odluka u budućnosti. U cilju unapređenja proizvodnje i ostvarenja što boljih poslovnih rezultata, neophodno bi bilo poduzeti određene mjere za ostvarenje veće vrijednosti proizvodnje s jedne strane, a s druge strane racionalizacije troškova.

4.	BEJTIĆ Semir	Interakcija između provenijencija i staništa u pokusima običnog bora (<i>Pinus sylvestris</i> L.) u Bosni i Hercegovini	Dalibor Ballian	2019	The provenance experiments were set up in 2012 and the initial material on Kupres site was from 15 different provenances collected in nine European countries, and it was two years old (2+0). Every provenances block contained 36 seedlings with five repetitions for every provenance, and two meters wide fire protection zone was made around the test zone. In total, 2700 Scots pine seedlings were planted on Kupres site. Initial material on Žepče site was from 14 different provenances collected in ten European countries, and it was also two years old (2+0). Every provenances block contained 25 seedlings with four repetitions for every provenance, and two meters wide fire protection zone was made around the test zone. In total, 1400 Scots pine seedlings were planted on Žepče site. Total number of tested seedlings on Kupres site in 2019 was 1620, which presents 60% survived of total 2700 planted seedlings. On Kupres site, analysis of variance (ANOVA) shows that there is statistically significant difference between provenances for all researched morphological traits: height of seedlings, diameter at the neck of root, number of branches at the last shoot, and length of the last shoot of seedlings. Total number of tested seedlings on Žepče site in 2019 was 735, which presents 53% survived of total 1400 planted seedlings. On Žepče site, analysis of variance (ANOVA) shows that there is statistically significant difference between provenances for all researched morphological traits: height of seedlings, diameter at the neck of root, number of branches at the last shoot and length of the last shoot of seedlings. Assessment of interaction between provenances and site was based on regression. Results shows that there is interaction between provenance Austria A2 and Romania R1 and between provenance Italy I2 and Germany NJ2 for trait height of seedlings. For trait diameter at the neck of root, results shows one interaction, between provenance Austria A1 and Italy I2.
5.	BEŠLIĆ Emina	Analiza gazdovanja šumama u proteklom uređajnom periodu u okviru "Gornjevraskog" šumskogospodarskog područja	Ahmet Lojo	2018	U okviru izrade šumskogospodarske osnove veoma važno poglavlje predstavlja analiza gazdovanja u proteklom uređajnom periodu jer od rezultata analize ovisi opredjeljenje ciljeva gazdovanja za naredni uređajni period. Ova analiza se radi na način da se upoređuje i analizira stanje šuma prema prethodnom i novom stanju, obrazlažu novonastale razlike i vrši analiza izvršenja planova protekle šumskogospodarske osnove. Kroz ovu analizu sagledava se kako su se projektovane mjere gazdovanja šumama odrazile na stanje šuma, šumarsko preduzeće i širu društvenu zajednicu, te da li su te mjere dale zadovoljavajuće rezultate u ekološkom, ekonomskom i sociološkom smislu. Analiza je uračena za šumskogospodarsko područje „Gornjevrasko“ prema podacima za stanje šuma iz 2004. i 2014. godine. Dobiveni rezultati ukazuju da gazdovanje šumama nije bilo zadovoljavajuće jer je došlo do pada kvaliteta drvne zalihe usljed velikog broja mehaničkih oštećenja na stablima, narušeno je zdravstveno stanje šuma a planovi gazdovanja nisu u potpunosti izvršeni.
6.	ČOLAK Vehid	Istraživanje strukturnog i teksturnog diverziteta prašumskog rezervata „Ravna vala“ na Bjelašnici	Ćemal Višnjić	2019	Istraživanje strukturnog i teksturnog diverziteta prašume je obavljeno na planini Bjelašnici na lokalitetu „Ravna vala“, u ljeto i jesen 2018. godine. Za snimanje strukture postavljene su kružne ogledne plohe, veličine radijusa 25 metara, površine 490,62 m ² i ukupne površine svih probnih površina 14228 m ² . Centri kružnih probnih površina su postavljani tako da čine kvadratnu mrežu 100x100 metara. Istraživanje teksture je vršeno na kvadratnim površinama, stranica dužine 20 m (unutar svakoga kvadrata je ispitivano prisustvo pojedinih razvojnih faza). Tekstura je utvrđena vizuelnom ocjenom na osnovu već postojećih kriterija koje ćemo kasnije detaljnije pojasniti. Za istraživanje strukturnog i teksturnog diverziteta korišten je Shannon-Wiener (H) index diverziteta i Evanness (E) indeks izjednačenja.
7.	ĆIRIĆ Haris	Istraživanje prisustva i značaja smrčinih uši šiškarica	Osman Mujezinović	2018	U radu je predstavljeno istraživanje prisustva i značaja smrčinih uši šiškarica. Istraživanja prema potrebama ovoga rada provedena su na šest različitih ploha koje se nalaze u četiri gospodarske jedinice i šest odjeljenja: G.J. Bunarić, odjeljenje 91 a i odjeljenje 68 a, G.J. Staretina-Golija, odjeljenje 115 a i 97 a, G.J. Mliništa-Paripovac, odjeljenje 13 a i G.J. Hrbljine-Kujača, odjeljenje 14 b. Zbog opisivanja mikrolokaliteta svakog napadnutog stabla, procjenjivani su i mjereni sljedeći parametri: visina i prečnik stabla, dijelovi stabla na kojima je evidentno prisustvo insekata, strana svijeta sa koje je stablo napadnuto i intenzitet napadnutosti stabla. Intenzitet prisustva insekata na stablima smrčice procjenjivan je primjenom modificiranog Hawksworth-ovog indexa napadnutosti. Na istraživanim plohama premjereno je ukupno 117

					napadnutih stabala smrče. Nakon provedenih analiza utvrđeno je sljedeće: - intenzitet napada smrče smrčnim ušima šiškaricama smanjuje se sa porastom prsnog prečnika stabla; - intenzitet napada proporcionalan je lokalizaciji napadnutosti prema strani svijeta, pa su stabla koja su manje napadnuta obično obuhvaćena sa jedne ili dvije strane, dok su stabla sa većim indeksom napadnutosti obuhvaćena sa svih strana; - isto pravilo važi i za lokalizaciju po visini stabla, sa napomenom da stabla veće debljinske klase pokazuju veću otpornost po visini; - na intenzitet napada smrče smrčnim ušima šiškaricama utiče sunčeva svjetlost, obzirom da je kod najvećeg procenta stabala napadnut vrh; - toplota utiče na intenzitet napada smrče smrčnim ušima šiškaricama, obzirom da je najveći procenat stabala napadnut sa jugozapadne i južne strane; - smrčine uši šiškarice najveće štete prave u mladim kulturama i rasadnicima smrče, te su zbog toga veoma značajna štetočina za šumsku privredu; - mjere borbe protiv ovih štetnika mogu biti preventivne, mehaničke i hemijske.
8.	DEDIĆ Seid	Zdravstveno stanje šuma na području Tuzlanskog kantona	Tarik Treštić	2019	U ovom radu su predstavljena istraživanja zdravstvenog stanja šuma na području Tuzlanskog kantona. Istraživanjem su obuhvaćena četiri šumsko-gospodarska područja: ☒ Konjuh ☒ Majevičko ☒ Sprečko ☒ Vlaseničko. Ukupna površina kojom gospodari J.P. Šume TK iznosi 72.435 ha. Analiza se temelji na podacima koji su prikupljeni u sklopu šumsko-gospodarskih preduzeća, te na terenskim podacima. Analizom su obuhvaćena samo štete većih razmjera i koje su značajnije narušile zdravstveno stanje šuma. Analizom je obuhvaćen period od 10 godina. Iz tog perioda prikupljeni su i analizirani osnovni podaci o štetama koje oslikavaju zdravstveno stanje šuma analiziranog područja. U desetogodišnjem periodu zabilježene su sljedeće štete: ☒ Štete uzrokovane sušnim periodima ☒ Štete od šumskih požara ☒ Štete od potkornjaka i Gubara ☒ Štete uzajamnog djelovanja Armillarije i olujnog vjetera. Analizirane štete su ostavile velike posljedice na šumske komplekse Tuzlanskog kantona i u velikom stepenu narušile njihovo stanje. One su uglavnom povezane sa klimatskim ekstremima i dugotrajnim sušnim periodima tokom 2011. i 2012. godine. Iz provedenih analiza proizilazi da su većinom štete uzrokovane prirodnim čimbenicima, i da su nastale ulančavanjem. Iza skoro svih navedenih šteta posredno ili neposredno stoji čovjek kao uzročnik ili jedna karika u lancu uzročnika. U cilju zaustavljanja daljnjeg širenja šteta i štetnika, te sanacije nastalih šteta J.P. Šume Tuzlanskog kantona su u toku tog perioda morale da pređu i granicu planiranog etata. Štete su sanirane i štetnici zaustavljeni, ali to nije garancija da i u budućnosti neće doći do sličnih šteta. Zbog toga preduzeće mora provoditi značajne mjere radi unapređenja stanja šuma i popravljivanja njihovog kvaliteta i zdravstvenog stanja da i ako dode do šteta one budu manje razmjere. Zahvaljujući ovim štetama danas stanje šuma u Tuzlanskom kantonu nije na zadovoljavajućem nivou i potrebno je mnogo vremena da se nadoknade gubitci nastali u proteklom periodu. Najveći uzročnik takvog stanja su sami ljudi koji ne poklanjaju dovoljno pažnje šumi i njenom očuvanju i unapređenju. Zbog toga da bi mijenjali stanje šuma i unaprijedili ga potrebno je prvo da probudimo savjest kod samih građanja i promijenim pogled na jedan od najvažnijih resursa koji imaju.
9.	FERIZOVIĆ Kenad	Debljina i zapreminsko učešće kore u drvnoj masi krupnog drveta smrče (<i>Picea abies</i> (L.) Karsten) na području GJ "Grmeč - Bosanski Petrovac"	Jusuf Musić	2019	Kora je iznimno složeni i heterogeni materijal koji objedinjuje sva tkiva stabljike koja se nalaze s vanjske strane kambija. Od brojnih osobina kore za tehnološki proces iskorištavanja šuma važni su njen reljef, konzistencija, tvrdoća, ali u najvećoj mjeri njena debljina. Na području Unsko-sanskog kantona se vrši odbijanje veličine kore u iznosu od 2 cm za svaki premjereni sortiment tehničke oblovine četinaru bez obzira na debljinsku klasu i mjesto njegove izrade. Propisana veličine odbitka kore predmet je stalnog spora kupaca drveta i preduzeća šumarstva jer, zbog propisane načina premjera dimenzija i utvrđivanja količina, ima veliki utjecaj na obračunatu zapreminu tehničke oblovine. Predmetno istraživanje provedeno na području ŠGP „Bosansko Petrovačko“, GJ „Grmeč-Bosanski Petrovac“, šumska odjeljenja 169 i 157. Uzorkom su obuhvaćena 155 dubeća stabla smrče iz kojih je izrađeno 579 komada tehničke oblovine. Na osnovu prevedenih istraživanja i dobivenih rezultata izdvajaju se sljedeći važniji zaključci: a) prosječni udio kore u uzorku od 241,36 m ³ krupnog drveta smrče iznosio je 25 m ³ ili 10,36%; b) debljina kore na prsnoj visini raste sa povećanjem prsnog prečnika stabla od 6 mm (prsni prečnik 16 cm) do 36 mm (prsni prečnik 86 cm), dok se procentualni udio kore u zapremini krupnog drveta smanjuje; c) sa povećanjem srednjeg prečnika oblog drveta linearno se povećava i debljina kore dok procentualni udio kore opada; d) primjena važećih operativnih normi u „Unsko-sanskim šumama“ ima za posledicu da se kod obračuna zapremine oblog drveta smrče (sortimenata tanjih od 42,5 cm) pravi greška računanja zapremine na štetu preduzeća šumarstva, a kod sortimenata debljih od 42,5 cm šteta na račun kupaca tehničkog oblog drveta.

10.	GANIĆ-BEŠIR Emina	Uticaj šumarske regulative na investicije u šumarstvu na području Srednjobosanskog kantona	Sabina Delić	2019	U ovom radu izvršena je analiza procesa investiranja unutar šumskoprivrednog društva „Srednjobosanske šume“ u periodu od 2007.-2017. godine. Analiziran je uticaj važećih zakonskih odredbi na finansiranje ulaganja sredstava. U toku razmatranog perioda djelovala su tri različita zakonska rješenja, a to su: Zakon o šumama (2002.-2009.), Uredba o šumama (2010.-2013.) i Kantonalni zakon (2014.-2017.). Odredbe svakog od zakona su na različite načine nalagale izdvajanje sredstava investiranja u šumarstvu. Federalnim Zakonom o šumama je bilo predviđeno izdvajanje sredstava u biološku reprodukciju, što nije slučaj sa Uredbom o šumama i Kantonalnim zakonom, što je imalo uticaja na investiranje. Cilj ovog rada jeste analiziranje investiranja u sektor šumarstva na području Srednjobosanskog kantona kako bismo na taj način stekli uvid u način funkcionisanja ekonomske politike na području ovog kantona imajući u vidu da se investicije smatraju osnovnim sredstvom za realiziranje te politike. Prema rezultatima istraživanja, strukturu investicija čine: biološke investicije sa 83%, investicije u šumsku i transportnu mehanizaciju 9%, u građevinske objekte 7%, te ostale investicije 1%. Uredbom o šumama i Kantonalnim zakonom preduzeće je imalo obavezu izdvajati mnogo veća sredstva na ime naknade za korištenje šuma, nego što su izdvajala prema Federalnom Zakonu o šumama za potrebe proširene reprodukcije šuma. To je rezultiralo manjom mogućnošću izdvajanja sredstava u investicije. Analizom prikupljenih podataka utvrđeno je da je preduzeće „Srednjobosanske šume“, u toku razmatranog perioda, realizovalo u velikom procentu planirane poslove gazdovanja. Kada su u pitanju izdvajanja sredstava prema zakonskim odredbama, također je preduzeće ispoštovalo svoje obaveze.
11.	GENJGA Muamer	Ekološko uzgojne i proizvodne karakteristike panjača bukve na području Srednjobosanskog kantona	Ćemal Višnjić	2018	U Bosni i Hercegovini šume imaju jako važnu ulogu prije svega sa ekološkog, a zatim sa privrednog i brojnih drugih aspekata. Prema preliminarnim podacima druge nacionalne inventure šuma, šume i šumska zemljišta Bosne i Hercegovine prekrivaju 3,23 miliona hektara njene površine, od čega visoke šume učestvuju sa 51,1 % površine, dok panjače prekrivaju 1,25 miliona ha ili 38,7 % površine BiH. Panjače nalazimo na vrlo kvalitetnim tlima, visokog boniteta, sa vrlo malom produkcijom nekvalitetnog drveta. Znatne površine šuma panjača imamo u području submediterama, na lošim staništima, i imaju samo zaštitnu funkciju. Cilj ovog rada je upoznati čitaoca sa uzgojnom i proizvodnom kategorizacijom izdanačkih šuma bukve na području ŠGP „Lašvansko“. U uvodnom dijelu je definisan pojam koji najprikladnije odgovara šumama bukve vegetativnog porijekla, te način na koji su nastale. U ovom radu težište je usmjereno na uzgojno planiranje u panjačama proizvodnog karaktera s ciljem povećanja njihovog kvaliteta i boljeg korištenja produkcionih mogućnosti staništa kroz konverziju u visoki uzgojni oblik. Definirano je koje uzgojne postupke u njima treba provesti i koje panjače su prioritet prilikom provođenja uzgojnih mjera, koji su to vremenski okviri za ostvarenje planova, kao i koji su dugoročni ciljevi sa aspekta uzgajanja šuma. Kako bi se postiglo povećanje kvaliteta drveta panjača bukve, kao i iskorištenje proizvodnih sposobnosti staništa, u radu će biti razmatrana mogućnost uzgojnog i proizvodnog planiranja u panjačama produkcionog karaktera kroz njihovu konverziju u visoki uzgojni oblik. Ukoliko bi se uspjele ostvariti planirane aktivnosti kao rezultat bi imali stabilnije šumske ekosisteme, pri čemu bi šumarstvo Bosne i Hercegovine još više dalo svoj doprinos kako u proizvodnji drveta tako i u vezivanju CO2 i njegovoj trgovini i na taj način bi došlo do povećanja prihoda iz ove privredne grane.
12.	HALILOVIĆ Almina	Štetnici sadnica crnog i bijelog bora u Bosni i Hercegovini	Osman Mujezinović	2019	Ovaj istraživački rad analizira zdravstveno stanje sadnica crnog i bijelog bora u Bosni i Hercegovini, tačnije u Zeničko- dobojskom kantonu. Za izradu ovog rada, izvršen je izlazak na teren na pojedina područja i vizuelnim pregledom, kao i u komunikaciji sa kolegama, ustanovljeni su simptomi napada na sadnicama, a zatim i utvrđivanje prisustva i vrste insekata. Utvrđivanje prisustva insekata vršeno je na sadnicama u rasadnicama, na mladim kulturama i na prirodnom podmlatku. U prvim poglavljima rada prikazane su opće informacije o insektima i biljkama domaćinima, kao i osnovni podaci o području istraživanja. Nakon prikupljenih podataka na terenu, pristupilo se analiziranju zastupljenih vrsta insekata, a obrađeni podaci poslužili su za izradu ovog rada. Prilikom obilaska terena i izrade rada, nije se ukazala potreba za korištenjem specijalnih metoda istraživanja.

13.	HOT Haris	Istraživanje uticaja obilježja stabala i staništa na variranje debljine kore jele na području Kantona 10	Besim Balić	2019	U radu je istraživao uticaj osnovnih obilježja stabala i staništa na variranje dvostruke debljine kore stabala jele. Kao baza podataka korišten je uzorak od ukupno 770 stabala jele koja su izabrana na širem prostoru šuma u Kantonu 10. Na stablima je u oborenom stanju izvršen premjer potrebnih veličina (dvostruke debljine kore, dužine sortimenata , prečnici u sredinama dužine sortimenata, visina stable i mnogi drugi podaci). Cilj rada je bio da se istraži i analizira karakter i jačina korelacionih veza između dvostruke debljine kore i taksacionih elemenata stabala te da se utvrdi kakav je uticaj osnovnih stanišnih obilježja na variranje debljine kore. Analizom su obuhvaćeni pojedinačni uticaji veličine boniteta, nagiba terena, ekspozicije, dubine zemljišta i stepen sklopa na variranje dvostruke debljine kore stabala jele pri čemu je primjenjena metoda analiza varijanse (ANOVA). Utvrđeno je da postoji statistički značajan uticaj ovih obilježja na variranje debljine kore. Na kraju su kreirani odgovarajući regresioni modeli za procjenu dvostruke debljine kore stabala jele u zavisnosti od: prsnog prečnika stable, visine stable, prečnika u sredinama dužina sekcija te istovremeno od prsnog prečnika i visine stable sekcija.
14.	JAZVIN Aldin	Analiza ponude i potražnje hortikulturnog sadnog materijala na području Kantona Sarajevo	Sabina Delić	2019	U savremenom tržišnom okruženju i svakodnevnom napretku nauke i tehnike i sve većoj globalizaciji i konkurenciji na tržištu potrebno je da svaki pojedinac koji je dio tržišta dobro prouči i detaljno poznaje tržište i uslove tržišta, odnosno da poznaje njegove prednosti i mane. U tu svrhu ovaj rad predstavlja detaljnu analizu ponude i potražnje hortikulturnog sadnog materijala na području Kantona Sarajevo u period od 2013 – 2017. godine. Hortikultura je važan segment svakodnevnice i u privrednom i estetskom i rekreativnom pogledu na području Kantona Sarajevo i grada Sarajeva zbog toga što na ovom području dosta je zelenih i rekreativnih površina koje građani koriste u cilju zadovoljenja socioloških potreba. Cilj izrade ovoga rada je sagledavanje i analiziranje odnosa ponude i potražnje za hortikulturnim sadnim materijalom na području Kantona Sarajevo kojeg proizvode i nude na tržištu KJP „Sarajevo šume“ d.o.o. Sarajevo i KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo. Komparirajući podatke ovih preduzeća imali smo namjeru da pokažemo udio svakih od njih u ukupnoj ponudi hortikulturnog sadnog materijala, asortiman, struktura sadnog materijala kojeg nude i stepen realizacije ponude i ostvarenih cijena.
15.	KALAČ Haris	Uticaj propisanog načina premjera na greške izračunate zapremine oblog drveta jele (<i>Abies alba</i> Mill.)	Jusuf Musić	2019	U radu su istraživani i analizirani gubitci (greške) zapremine izračune oblovene jele uvjetovani važećim propisom o načinu premjera dimenzija i utvrđivanja količina (JUS D.BO.022). Za najtačniju formulu pri procjeni zapremine pretpostavljena je Rickeova formula te je korištena kao referentna za obračun gubitaka. Utvrđeni su sljedeći izvori gubitka zapremine: a) zbog propisane formule za obračun zapremine (Huberova formula); b) zbog propisanog načina mjerenja prečnika; c) zbog propisanog načina mjerenja dužine; d) zbog odbijanja dvostruke debljine kore. Najveći izvor procentualnih gubitaka zapremine predstavlja način odbitka kore (od 11,4% do 6,8%), zatim redom slijede: propisana formula (od 6,6% do 2,8%), propisani način mjerenja prečnika (od 6,3% do 1,9%) te propisani način mjerenja dužine (od 0,6% do 0,4%). Ukupni procentualni gubitnici zapremine smanjuju se sa povećanjem debljine oblovene, a nešto manji procentualni gubitak u najnižem debljinskom razredu (10-20 cm) rezultat je primjenjene debljine metode rada.
16.	KEČO Bakir	Ocjena kvaliteta korištenja biotehničkih mjera u monitoringu potkornjaka	Osman Mujezinović	2019	
17.	KUJOVIĆ Amir	Potencijali za razvoj ekološkog turizma na području općine Novi Pazar	Mersudin Avdibegović	2019	U mnogim zemljama pa tako i u Srbiji, turizam predstavlja jednu od značajnih privrednih delatnosti. Uporedo sa razvojem turizma u svim njegovim oblicima, otvaraju se i mogućnosti kroz koje bi lokalno stanovništvo moglo ostvariti koristi, kako u ekološkom tako i u ekonomskom i kulturološkom smislu. Potencijali za razvoj ekološkog turizma na području opštine Novi Pazar nisu u dovoljnoj mjeri iskorišćeni, kada uzmemo u obzir površine pod šumama, planinske predele, banje, jezera i ostale prirodne potencijale. Glavni cilj istraživanja provedenih u okviru ovog rada je utvrđivanje prirodnih, ekonomskih i socijalnih potencijala za razvoj ekološkog turizma, te uticaj ove grane turizma na razvoj ruralnih područja uz poštovanje svih principa održivog razvoja. U ovom radu su utvrđeni potencijali za razvoj ekološkog turizma,

					zatim su definisani glavni faktori koji opredeljuju taj razvoj i na kraju predložena moguća rešenja za savladavanje postojećih prepreka. Na osnovu istraživanja, utvrđeno je da glavnu prepreku za razvoj ekološkog turizma na području opštine Novi Pazar, predstavlja nedostatak finansijskih sredstava tj. nedovoljno ulaganje od strane opštine i nadležnih institucija koje su usko povezane sa ovom granom turizma. Pored toga, ozbiljnu prepreku predstavlja i nedovoljna međusektorska saradnja, te nedovoljno razvijena svest stanovništva o značaju prirode i mogućnostima njenog korišćenja kroz ekološki turizam. Za zadovoljavajuće korišćenje prirodnih potencijala potrebno je najpre pripremiti kvalitetne projekte, na osnovu kojih bi se pristupilo konkretnim aktivnostima. To bi uz osiguranje potrebnih ulaganja, saradnju svih zainteresovanih strana, te unapređenu svest stanovništva, rezultiralo pozitivnim pomacima po pitanju razvoja ekoturizma i održivog korišćenja prirodnih resursa na području opštine Novi Pazar.
18.	LEPIĆ Anida	Invazivne biljne vrste na području parkova Kantona Sarajevo	Sead Vojniković	2018	Problemom invazivnih vrsta intenzivnije se počelo baviti zadnjih desetljeća. Kroz veliki evropski međudržavni projekt DAISIE (Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe) na području Evrope je zabilježeno više od 11 000 stranih jedinki od kojih je izdvojeno 100 najštetnijih, među kojima su mnoge prisutne i u BiH. Većina tih vrsta unesene su iz Sjeverne Amerike ili Azije. Procesima globalizacije i urbanizacije izravno je došlo do širenja određenih biljnih vrsta van njihovog prirodnog staništa pri čemu je ključnu ulogu odigrao čovjek . U radu je istraživano prisustvo invazivnih biljnih vrsta na određenim zelenim površinama Kantona Sarajevo. Istraživanjem parkovske flore i vegetacije od februara do novembra 2016. godine uočeno je prisustvo 24 invazivne biljne vrste koje se brzo i agresivno šire te izravno utječu na biološku raznolikost, mijenjaju okoliš, narušavaju stabilnost ekosistema, štete poljoprivrednim, šumskim i vodenim površinama, ireverzibilno utječu na sastav prirodnih staništa te uzrokuju socioekonomske štete u poljoprivredi, šumarstvu, turizmu, stočarstvu, zdravstvu i dr. Rješenje pojedine stranice i obrada pojedine invazivne biljne vrste šestog poglavlja koje opisuje rezultate istraživanja nije slučajno. Rukovođeni, prvenstveno, ulogom očiglednosti fotografija snimljenih tokom maršutnih obilazaka parkova Kantona Sarajevo sa kombinacijom konciznog teksta, što nam pruža potpunije informacije o prisutnim invazivnim vrstama. U cilju smanjenja štetnog efekta ovih vrsta, provodi se niz mjera i metoda i to preventivne, mehaničke, biološke i hemijske.
19.	LOLIĆ Haris	Hrastova mrežasta stjenica <i>Corythucha arcuata</i> (Say) na području Bosne i Hercegovine	Osman Mujezinović	2019	U ovom radu su predstavljena istraživanja o rasprostranjenosti hrastove mrežaste stjenice [<i>Corythucha arcuata</i> (Say) 1832] u BiH. Prvi nalaz ovog insekta je zabilježen u avgustu 2018. godine. Tokom vegetacijskog perioda 2019. godine, <i>C. arcuata</i> je pronađena i analizirana na osam lokacija pretežno na sjevernom i sjevernoistočnom dijelu zemlje. Proširila se je na područje Bosne i Hercegovine iz susjedne Hrvatske. Imaga, nimfe i jajna legla insekta su pronađena na stablima hrasta kitnjaka (<i>Q. petraea</i> L.), hrasta lužnjaka (<i>Q. robur</i> L.) i hrasta cera (<i>Q. cerris</i> L.), što predstavlja domaćinske vrste ovog štetnika u BiH. Napadnuta su stabla domaćina na svim staništima (šumske sastojine, parkovi, pojedinačna stabla itd.), intenzitet napada je varirao. Dalje širenje se očekuje.
20.	MAMELEDŽIJA Kasim	Analiza sekundarne mreže puteva u šumskom odjeljenju 153/1 GJ "Gornji Ugar"	Dževada Sokolović	2018	Analiza sekundarne mreže puteva u šumskom odjeljenju 153/1 GJ „Gornji Ugar“ urađena je u softveru WinGIS. Ulazni parametri su raspored šumskih kamionskih puteva, stanje šumskog fonda (drvena zaliha), nagib terena te tehnički i konstruktivni elementi postojeće mreže puteva. Nakon obrade i analize dobijenih podataka došlo se do parametara otvorenosti odjeljenja gdje je apsolutna otvorenost odjeljenja 142,95 m/ha, relativna otvorenost iznosi 75,05% (odsjek „a“ 95,80%), a prosječni nagib traktorskih puteva 3,12%. Na osnovu dobijenih parametara otvorenosti odjeljenja je konstatovano da je postojeća otvorenost zadovoljavajuća te nije potrebno projektovanje novih puteva u cilju iskorištavanja drvene mase. Pored analize sekundarne mreže puteva izvršena je i optimizacija istih te je zaključeno da svi putevi koji se nalaze u odjeljenju su svrsishodni i doprinose optimizaciji sekundarne mreže.

21.	MEHIĆ Amer	Prostor za rast i konkurentski odnosi stabala bukve u čistim sastojinama bukve	Aida Ibrahimspahić	2019	<p>Određivanje konkurencije između stabala u sastojini od davnina je poznat u šumarskoj struci kao bitan faktor za budući razvoj sastojine. Određivanje se vršilo na osnovu srednjih i sumarnih parametara sastojine ali bez podataka o prostornoj konfiguraciji. Pored toga određivanje se vršilo uz pretpostavku udjednačenog izgleda i ponašanja stabala u sastojini zanemarujući heterogenost sastojina. Radi značajno boljeg razumjevanja procesa razvoja stabala u sastojini, u bližoj historiji dolazi do važnog iskoraka u određivanju konkurencije u sastojini gdje se stabla posmatraju kao mozaik individua. Koristeći ovaj način određivanja konkurencije između stabala uz pomoć indeksa konkurencije je glavno sredstvo istraživanja u ovom radu. Predmet istraživanja ovog rada su dvije ogledne plohe iste vrste drveća ali sa različitim nadmorskim visinama, različitim brojem stabala i sa različitim srednjim dimenzijama stabala. Cilj ovog rada jeste da se na osnovu proračuna indeksa konkurencije utvrdi pogodnije stanište za rast i razvoj raznodobne čiste bukove sastojine na dvije različite ogledne plohe kojom se gazduje prebornim sistemom gazdovanja. Za potrebe računanja indeksa konkurencije mjereni su neophodni parametri stabala na oglednim plohama. Na osnovu sistematskog uzorka odabrana su referentna stabla, te je na osnovu konkurencije koju podnose referentna stabla određeno na kojoj oglednoj plohi vladaju bolji uslovi za razvoj pomenute bukove sastojine. Primjenom različitih indeksa konkurencije zbog velike heterogenosti sastojina dobiveni su i različiti rezultati. Rezultati pokazuju da je na obje ogledne plohe približno jednako zastupljen intenzitet konkurencije, s određenim izuzecima koji blago naglašavaju veći intenzitet konkurencije između stabala na oglednoj plohi 1. Zaključeno je da postoji velika heterogenost između stabala u pogledu konkurencije zavisno od dimenzija istih, te da na boljim uslovima staništa vlada jača konkurencija i da ta jača konkurencija utiče na smanjenje prostora za rast.</p>
22.	MEHIĆ Salih	Potencijali za razvoj ekološkog turizma na području planine Vlašić	Mersudin Avdibegović	2019	<p>Turizam je grana privrede koja u posljednje vrijeme mnogo dobija na značaju u ekonomiji mnogih država, tako da se sve više poslovnih subjekata i pojedinaca okreće njemu i njegovom razvoju. Ulaganjem u kvalitetnu turističku ponudu stvaraju se nova radna mjesta, a razvojem i ulaganjem u različite komponente turizma, kao što je ekoturizam, omogućava se socijalni, ekonomski i kulturni napredak određenog područja. Planina Vlašić zasigurno posjeduje značajne turističke potencijale, ali su isti do sada nedovoljno prepoznati, tretirani i iskorišteni. Kroz ovaj rad su analizirani različiti potencijali za razvoj ekološkog turizma, detektovane različite prepreke u njegovom razvitku, te dati prijedlozi unapređenja ekološkog turizma na planini Vlašić. Među nezaobilaznim ekoturističkim potencijalima su svakako sam geografski položaj planine, prirodne ljepote, raznolikost biodiverziteta te potencijali ovog područja za razvoj zimskog turizma. Zakonska regulativa u BiH ne prepoznaje ekološki turizam kao zasebnu granu turizma, što je potrebno promjeniti u narednom periodu. Glavna prepreka za razvoj ekološkog turizma kao grane privrede svakako je nedostatak finansijske podrške od strane nadležnih institucija. Recept za uspješan razvoj ovog vida turizma jeste u tome da se na svim nivoima društveno-političkog uređenja izrade odgovarajući strateški dokumenti i unaprijedi međusektorska saradnja kada je u pitanju ekoturizam.</p>
23.	MILIČEVIĆ Martin	Uspijevanje i fenologija hrasta lužnjaka (<i>Quercus robur</i> L.) u pokusu Žepče	Dalibor Ballian	2019	-
24.	MUHAREMOVIĆ Alem	Uzgojno-genetska melioracija sjemenske plantaže "Koziji grm"	Faruk Mekić	2018	<p>U ovom radu je izvršeno istraživanje stanja sjemenske plantaže „Koziji grm“ s ciljem određivanja uzgojno-genetskih mjera koje bi unaprijedile sjemensku plantažu kako bi ona ispunjavala svoj cilj u smislu proizvodnje sjemena. Na temelju prikupljenih taksacionih podataka i rezultata istraživanja drugih autora došli smo do zaključka da metode identifikacije klonova koje se baziraju na kvantitativnih pokazateljima stabala i ploda ne mogu dati zadovoljavajuće rezultate u pogledu identifikacije klonova. Ispravan metod identifikacije klonova je molekularna analiza koja zahtjeva uzimanje biljnog materijala i provođenje</p>

					specifičnih laboratorijskih istraživanja. Na bazi provedenih istraživanja u okviru ovog rada i od drugih autora (Ballian i dr, 2004, 2006 i 2009) je utvrđeno slijedeće: broj stabala u sjemenskoj plantaži u momentu premjera iznosi 657 što čini 65,7% stabala od početnog broja, prosječna visina stabala iznosi 12,1 m i najveći broj stabala ima visinu od 10 do 14 m – 586 stabala ili 89,2%, najveći broj stabala ima dužinu grana od 4 do 5 m – 307 stabala ili 47% od ukupnog broja, najveći broj stabala u plantaži ima 4 grane u pršljenu – 287 stabala ili 44%, da postoje „uljezi“ u genofondu plantaže jer dva stabla iz uzorka nisu mogla svrstati ni u jedno od dobivenih grupa ili klonova tj. njihovi genotipovi u potpunosti predstavljaju nepoznate populacije i da je došlo do prorastanja podloga na cca 30% biljaka koje svojim fenotipom se razlikuju od tipičnog klonskog materijala. Na temelju navedenih rezultata istraživanja možemo konstatovati da je sjemensku plantažu „Koziji grm“ potrebno reorganizovati na način da se uklone svi genotipovi koji se ne mogu svrstati u neki od ponuđenih. Osim toga, ona treba služiti kao primjer struci i nauci koliko se ozbiljan projekat može dovesti u pitanje nepridržavanjem svih projektom predviđenih radnji.
25.	MUSIĆ Kemal	Zdravstveno stanje urbanog zelenila Zenice	Tarik Treštić	2018	U radu se vršilo istraživanje prisustva abiotičkih i biotičkih (patogena i insekata) faktora, te njihov uticaj na zdravstveno stanje stabala urbanog zelenila grada Zenice. Procjena zdravstvenog stanja stabala uvrđena je VTA metodom (Visual Technical Assessment). Rezultati pokazuju kako je urbana dendroflora podložna štetnom negativnom uticaju brojnih faktora, među kojima najvažniji uticaj imaju oštećenja. Kroz navedeni magistarski rad pod objektom istraživanja obrađena su četiri značajna gradska područja: Gradski park, Kamberovića polje, Bulevar i zelena površina u centru grada. Osnovni cilj izrade ove analize je sagledavanje svih relevantnih parametara koji su neophodni za valorizaciju postojećeg zelenila na nivou zahvata. Zadatak istraživanja je prvenstveno determinisanje i ocjenjivanje postojećih stabala dendrološkog fonda. Istraživanjem su dobijeni podaci koji će zasigurno biti dobra polazna osnova za formiranje katastra zelenila.
26.	MUSTAFICA Azmir	Analiza otvorenosti šuma u GJ "Prusačka rijeka", ŠGP "Gornje Vrbasko"	Dževada Sokolović	2019	Da bi gospodarenje šuma bilo što efikasnije, odnosno planiranje svih biotehničkih mjera u šumarstvu olakšano potrebno je da imamo kvantitativno i kvalitetno razvijenu mrežu šumskih kamionskih puteva. Upravo je to cilj rada, da kroz analizu kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja primarne mreže puteva utvrdimo stanje i dužinu puteva u GJ „Prusačka Rijeka“ te da izračunamo stepen otvorenost po širim kategorijama šuma, kao i ukupno za cijelu gospodarsku jedinicu. Izračunata apsolutna otvorenost za cijelu GJ iznosi 18,13 m/ha, što je manje od optimalne za 2 m/ha. Po geografskom položaju i konfiguraciji terena GJ „Prusačka Rijeka“ je klasifikovana u prigrorsko – brdski teren za koji optimalna otvorenost iznosi 20 m/ha. Utvrđeno je da potrebno izgraditi oko 7,3 km šumskog kamionskog puta, da bismo dobili optimalnu otvorenost. Kvalitativni podaci koji su dobijeni analizom dva kamionska puta su zadovoljavajući, ali je potrebno izvršiti određene sanacione radove koji ne ugrožavaju transport drvene mase na konačno odredište. Na pojedinim dionicama snimljenih puteva potrebno je izgraditi elemente površinske odvodnje vode, te izvršiti korekcije tehničkih elemenata puta koji ne zadovoljavaju propisane tehničke norme. U radu su dati prijedlozi rješenja na poboljšanju puteva, te ekonomska analiza tih poslova. Ukoliko se ne poduzmu hitne mjere na rješavanju trenutnog stanja, to bi moglo dovesti do progresivnog pogoršanja stanja puteva, što bi povećalo vrijeme transporta drvene mase, a samim time i veće ekonomske troškove.
27.	PILAVIĆ Belma	Štetni agensi smrčice na području Šumarije Travnik	Osman Mujezinović	2018	Šumska entomofauna brojem vrsta i veličinom populacija čini veoma značajan faktor stabilnosti smrčevih sastojina. Cilj istraživanja u ovom radu je utvrditi prisustvo štetnih agenasa na smrčici, na šumskogospodarskom području Lašvansko, koje obuhvata tri gospodarske jedinice „Gornji-Ugar“, Goleš-Radalje i Jasenica-Bila“. Smrča je domaćin brojnim patogenim organizmima, kao i insektima koji napadaju različite dijelove biljke i uzrokuju štete većih ili manjih razmjera. Svi ovi faktori umanjuju njene ekonomske, ekološke i socijalne blagodati. Radi očuvanja šuma kao jednog od najznačajnijih prirodnih resursa u našoj državi, potrebno je posvetiti posebnu pažnju očuvanju njihovog zdravstvenog stanja te podizanja svijesti o njihovom značaju.

28.	SINANOVIĆ Nađa	Antioksidativna i antimikrobna aktivnost metanolnih ekstrakata tilovine (<i>Petteria ramentacea</i> (Sieber) C. Presl)	Fatima Pustahija	2018	Cilj ove studije bio je odrediti antioksidativnu i antimikrobnu aktivnost metanolnih ekstrakata različitih dijelova (korijen, drvo, kora, list, cvast i sjeme) tilovine (<i>Petteria ramentacea</i> (Sieber) C. Presl). Analiza antioksidativne aktivnosti ekstrakata vršena je na osnovu procjene stepena inhibicije DPPH (2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl) radikala. U ovom radu urađeno je ispitivanje antibakterijskog djelovanja ekstrakata različitih dijelova vrste <i>P. ramentacea</i> na gram pozitivne (<i>Bacillus subtilis</i> subsp. <i>spizizenii</i> ATCC® 6633TM, <i>Staphylococcus aureus</i> subsp. <i>aureus</i> ATCC® 6538TM i <i>Staphylococcus epidermididis</i> ATCC® 8739TM) i gram negativne bakterije (<i>Escherichia coli</i> ATCC® 8739TM, <i>Pseudomonas aeruginosa</i> ATCC® 9027TM i <i>Salmonella abony</i> NCTC® 6017TM). Također, ispitivano je i antifungalno djelovanje ekstrakata na gljivice <i>Aspergillus brasiliensis</i> ATCC® 16404TM i <i>Candida albicans</i> ATCC® 10231TM. Metanolni ekstrakti sjemena i listova su imali veoma visoku antioksidativnu aktivnost, a ekstrakti ostalih dijelova dosta ujednačene i umjerene aktivnosti. Ekstrakti su pokazali umjerenu antifungalnu aktivnost protiv testiranih gljivica, te antibakterijsku aktivnost protiv testiranih gram negativnih i gram pozitivnih bakterija, ali ne i protiv <i>S. epidermididis</i> . S obzirom na izmjerenu antioksidativnu aktivnost, iskazane antimikrobne aktivnosti u ovoj studiji, prethodno određene ukupne koncentracije određenih fenolnih jedinjenja u istim metanolnim ekstraktima te nepostojanja korelacija među njima, kao i rezultata studija o hemijskom sastavu tilovine, može se pretpostaviti da je antioksidativna i antimikrobna aktivnost analiziranih ekstrakata, najvjerovatnije, posljedica prisustva i djelovanja nekog od alkaloida kinolizidinskog tipa. Kako su metanolni ekstrakti <i>P. ramentacea</i> potencijalni prirodni antioksidantni i antimikrobni preparati protiv analiziranih bakterija i gljivica, potrebno je dodatno istražiti i uporediti ekstrakte <i>P. ramentacea</i> u različitim rastvaračima, a u cilju izoliranja i identifikiranja njihovih hemijskih konstituenata i potencijalnih bioaktivnih jedinjenja.
29.	SOKOLOVIĆ Enver	Uticaj traktorskih puteva - vlaka na odvodnju oborinskih i površinskih voda u gospodarskoj jedinici "Donja Trstionica - Goruša", šumskoprivrednog područja Gornjebosansko" - studij slučaja	Muhamed Bajrić	2019	Pri projektovanju sekundarne mreže šumske transportne infrastrukture učestala je pojava presijecanja hidrografske mreže, pri čemu ta pojava nerijetko ima negativne posljedice. S obzirom na uprošten način gradnje traktorskih puteva – vlaka, te nepostojanje sistema za regulisanje odvodnje površinskih i oborinskih voda javljaju se učestali problemi negativnog uticaja na smjer oticaja. Ovaj rad ima za cilj da kroz studij slučaja analizira i utvrdi uticaj traktorskih puteva – vlaka na odvodnju oborinskih i površinskih voda. U tu svrhu sprovedeno je istraživanje u tri šumska odjeljenja unutar gospodarske jedinice „Donja Trstionica – Goruša“, koja priprada šumskoprivrednom području „Gornjebosansko“. Težište rada je na uticaju postojeće mreže traktorskih puteva – vlaka na površinski uticaj, sa svim negativnim posljedicama koje se mogu pojaviti. Izvršena je procjena uticaja traktorskih puteva – vlaka na stalne vodotoke na mjestima njihovog ukrštanja, pri čemu je kategorizacija vršena na četiri kategorije prema intenzitetu („I“ - nema uticaja, „II“ - mali uticaj, „III“ - značajan uticaj, „IV“ - ekstremno uticaj). Također, izvršena je kategorizacija uticaja traktorskih puteva – vlaka na odvodnju oborinskih i površinskih voda i to prema pet različitih kategorija („I“ – nema uticaja, „II“ - slab uticaj, „III“ - jak uticaj, „IV“ - vrlo jak uticaj, „V“ - ekstremno uticaj). Dobiveni rezultati istraživanja nude mogućnost identifikiranja glavnih uzroka negativnog uticaja na oborinske i površinske vode postojeće mreže traktorskih puteva – vlaka, te je na toj osnovi moguće napraviti plan buduće gradnje i korištenja traktorskih puteva – vlaka.
30.	SOLAKOVIĆ Kenan	Specifičnosti procesa certificiranja gospodarenja šumskim resursima na području Unsko-sanskog kantona	Mersudin Avdibegović	2019	Šume su u Bosni i Hercegovini jedan od najznačajnijih prirodnih resursa. Oko 63% površine BiH prekriveno je šumom i šumskim zemljištem. Iz godine u godinu, sve su veći problemi u sektoru šumarstva, koji se odnose prije svega na nezakonite aktivnosti, kao što su ilegalne sječe. U cilju suzbijanja ovih aktivnosti, te unaprijeđenja gospodarenja šumskim resursima, na globalnom nivou su krajem 20. i posebno u 21. stoljeću pokrenute mnogobrojne aktivnosti. Jedna od tih aktivnosti je i certificiranje gospodarenja šumskim resursima. Sam koncept certificiranja se zasniva na činjenici da preduzeće obezbijedi potvrdu da ono što radi, radi na održiv način, a sa sticanjem te potvrde preduzeće ostvaruje niz konkurentskih prednosti. ŠPD „Unsko-sanske šume“ posjeduje FSC certifikat već 8 godina. U protekla dva ciklusa certificiranja ustanovljeno je ukupno 25 korektivnih mjera i 9 primjedbi. Ovo preduzeće šumarstva kroz implementaciju aktivnosti gospodarenja poštuje FSC principe i kriterije jer se iz godine u godinu bilježe sve bolji rezultati, te je vidljivo stalno unaprijeđenje održivog gospodarenja šumskim resursima.

31.	ŠARIĆ Mario	Mehanička oštećenja dubećih stabala kao posljedica radnih operacija iskorištavanja šuma na području Šumarije "Glamoč"	Velid Halilović	2018	Svakim danom je sve veća potreba za proizvodima iz šume. To zahtjeva stalni razvoj tehnologija koje se primjenjuju pri iskorištavanju šuma. Sve radne operacije prilikom iskorištavanja šuma dovode do šteta, bilo da su to štete u sastojini ili na šumskom tlu. Usprkos tome, iskorištavanje šuma je jedini ispravn način korištenja šuma a uz to je i društveno priznat. Sva težnja prilikom iskorištavanja šuma mora biti usmjerena na dobru organizaciju rada i odgovarajući izbor tehnika koje će štete svesti na minimum. Brojni autori su se bavili ovim problemom. Cilj istraživanja je utvrditi obim šteta koji će se dogoditi prilikom iskorištavanja šuma na ŠGP „Glamočko“ G.J. odjel 174/b. Metoda rada je imala dvije faze. U prvoj fazi je bilo potrebno obaviti snimanje područja, postaviti plohe te izbrojati sva stabla. U drugoj fazi koja se vršila nakon sječe i izvlačenja, bilo je potrebno evidentirati sve ozljede na stablima, veličinu, uzrok i mjesto nastanka. Također potrebno je bilo utvrditi i gospodarsku važnost ozlijeđenih stabala te stupanj oštećenosti tih stabala. Na osnovu podataka koji su skupljeni i analizirani iz G.J. „Hrbinje-Kujača“ odjel 174/b utvrđeno je da ukupni intenzitet šteta iznosi 18,7 % a uz to ako uračunamo i stara oštećenja, tada je intenzitet oštećenja 30,6 %. To znači da se prilikom svih operacija iskorištavanja u navedenom odjelu oštetilo svako peto (5) stablo. Veliki problem predstavlja činjenica da se oštetilo poprilično veliki broj gospodarski važnih stabala, ukupno 74,4 %.
32.	TOPALović Ivan	Specifičnosti procesa certificiranja gospodarenja šumskim resursima na šumsko-privrednom području "Fojničko"	Mersudin Avdibegović	2019	Bosna i Hercegovina spada u red zemalja koje su bogate šumom. Oko 63% površine BiH je prekriveno šumom i šumskim zemljištem, te je zbog toga šumarstvo jedna od grana privrede koja je veoma važna za BiH ekonomiju. Krajem 20. stoljeća pojavile su se razne inicijative i ekološke organizacije koje promoviraju održivo gospodarenje šumama. Na osnovu rasta ekološke svijesti i zahtjeva došlo je do osnivanja institucija koje vrše certificiranje šuma. Certificiranjem šuma dobiva se potvrda da se šumama gospodari u skladu sa međunarodno prihvaćenim principima održivog gospodarenja šumskim resursima. Sve šume u BiH u državnom vlasništvu se certificiraju po FSC programu certificiranja. Prilikom certificiranja izvještaja koji su obavljani u sklopu certificiranja šuma na području ŠPP „Fojničko“ utvrđeno je 11 nepravilnosti u gospodarenju. Najviše nepravilnosti se odnosilo na prava radnika i na odnose sa lokalnom zajednicom, te na ekološki utjecaj. Nakon prvobitnog dobivanja certifikata, broj nepravilnosti koji je utvrđen tijekom naredne dvije monitoring procjene je smanjen, što ukazuje na stalno unaprjeđenje gospodarenja šumskim resursima.
33.	TOPIĆ Dalila	Kvantitativno određivanje fenolnih jedinjenja, antioksidativni potencijal i antimikrobna aktivnost metanolnih ekstrakata sjemena <i>Laburnum anagyroides</i> Medik.	Fatima Pustahija	2019	Cilj ove studije je bio da se, po prvi put za vrstu, odredi sadržaj ukupnih fenola, flavonoida i fenolnih kiselina te antioksidativna i antimikrobna aktivnost različitih ekstrakata (metanolni, etanolni i acetonski) sjemena <i>Laburnum anagyroides</i> Medik. (zlatne kiše). Sadržaj ukupnih fenola, flavonoida i fenolnih kiselina je određen UV/VIS spektrofotometrijom. Antioksidativna aktivnost ekstrakata je determinirana analizom stepena inhibicije DPPH (2,2-difenil-1-pikrilhidrazil) radikala. Antimikrobno djelovanje ekstrakata je procijenjeno mjerenjem zone inhibicije protiv odabranih test mikroorganizama: <i>Staphylococcus epidermidis</i> , <i>Staphylococcus aureus</i> subsp. <i>aureus</i> , <i>Salmonella abony</i> , <i>Escherichia coli</i> i <i>Candida albicans</i> . Analizirani ekstrakti sjemena su imali visok sadržaj ukupnih fenola i flavonoida. U acetonskim ekstraktima su očitane najveće srednje vrijednosti koncentracija ukupnih fenola (108.227 mg GAE g ⁻¹ DW), flavonoida (70.363 mg RU g ⁻¹ DW) i fenolnih kiselina (25.124 mg CAE g ⁻¹ DW), dok su značajno manje i ujednačene bile u metanolnim i etanolnim ekstraktima. Analiza varijanse je ukazala na prisustvo značajnih razlika u koncentracijama ukupnih fenola, flavonoida i fenolnih kiselina između analiziranih ekstrakata sjemena (p<0.01). Duncanov test je potvrdio da se svi tipovi ekstrakata međusobno značajno razlikuju na osnovu ukupnih koncentracija fenola, flavonoida i fenolnih kiselina. Antioksidativna aktivnost (IC ₅₀) ekstrakata sjemena u sva tri tipa rastvarača je bila veoma visoka, pri čemu je najveća antioksidativna aktivnost zabilježena u acetonskom ekstraktu (0.605 mg mL ⁻¹). Uočena veoma visoka antioksidativna aktivnost analiziranih ekstrakata, najvjerovatnije, zavisi od sadržaja ukupnih fenola, naročito u acetonskom ekstraktu, te odnosa fenola i fenolnih kiselina. Analizirani ekstrakti sjemena <i>L. anagyroides</i> nisu pokazali inhibični efekt na bilo koji od testiranih mikroorganizama. Može se sugerirati da se zrela sjemena <i>L. anagyroides</i> predstavljaju obećavajući izvor prirodnih antioksidanata, ali uz dodatna istraživanja i određivanje aktivnih supstanci odgovornih za njihovu antioksidantnu efikasnost.

34.	VELAGIĆ Adnan	Analiza finansijskih obaveza šumsko-privrednog društva "Srednjobosanske šume" d.o.o. Donji Vakuf prema društvenoj zajednici	Sabina Delić	2019	Predmet ovog rada je analiza finansijskih obaveza Javnog preduzeća Šumsko-privredno društvo „Srednjobosanske šume“ d.o.o. Donji Vakuf, kao korisnika državnih šuma na području Srednjobosanskog kantona, prema društvenoj zajednici. U radu je analizirana realizacija obaveza prema različitim nivoima (federalnom, kantonalnom i općinskom nivou) u periodu 2010. - 2018. godina u skladu sa važećim zakonskim rješenjima, te njihova komparacija. S obzirom na različita zakonska rješenja distribucija sredstava prema pomenutim nivoima je bila različita. Zakon o šumama iz 2002. godine po kojem nije bilo predviđeno izdvajanje sredstava na račun općina na čijem teritoriju je prihod ostvaren, u radu je razmatran samo kao dio legislativne prošlosti, pošto je isti prestao da važi donošenjem Uredbe o šumama po kojoj je bilo predviđeno izdvajanje 7% sredstava od prihoda ostvarenih prodajom proizvoda (po 1% Federaciji i Kantonima, a 5% matičnoj općini). Nakon prestanka važenja Uredbe koja je trebala da posluži samo kao prelazno rješenje do donošenja novog federalnog, desio se tzv. pravni vakum, sve do donošenja kantonalnih zakona koji su, bar što se tiče naknada za šume različito tretirali ovu problematiku. Prema Zakonu o šumama Srednjobosanskog kantona iz 2014. godine ova izdvajanja su smanjena na 4% (1% na račun kantona, a 3% na račun općina). Bitno je naglasiti da Kantonalnim zakonom nije predviđeno izdvajanja za federalni nivo. Analizom je utvrđeno da su ukupna izdvajanja prema svim nivoima najveća prema trenutno važećem kantonalnom Zakonu o šumama. S obzirom na navedene procenete potpuno je normalno da su izdvajanja po osnovu naknada za šume ŠPD „Srednjobosanske šume“ prema općinama bila veća sve do donošenja kantonalnog zakona i to bez obzira na povećanje obima proizvodnje iz godine u godinu. S obzirom da je u toku izrada novog Zakona o šumama (još uvijek je u formi Prijedloga), kojim se predviđa izdvajanje sredstava u iznosu od 10% od ukupnog prihoda prema federalnom, kantonalnom i općinskom nivou, jasno je da će se njegovim usvajanjem povećati ukupne obaveze preduzeća, što će uticati na rezultate poslovanja i mogućnost ulaganja u šume i dovesti u pitanje održivost gazdovanja.
35.	ZAHIROVIĆ Hasnija	Ocjena zdravstvenog stanja urbanog zelenila na području općine Donji Vakuf	Osman Mujezinović	2019	-
36.	ZARIĆ Dražena	Analiza stanja i prijedlog za hortikulturno uređenje parkovske površine pored OŠ "Hrasno" u Sarajevu	Ćemal Višnjic	2018	Na području grada Sarajeva nalaze se mnoge školske ustanove koje posjeduju zelene površine oko objekata. Nažalost, te površine najčešće nisu podignute stručno i planski, niti su održavane na pravi način. Jedna takva površina, dvorište osnovne škole „Hrasno“, analizirana je u ovom radu, te je dat prijedlog za njeno uređenje, koji bi nastojao što više da iskoristi potencijal prostora i učini ga što korisnijim za one koji u njemu borave.

Sarajevo, 31.01.2020. godine

Priredila

Ferida Bogučanin - bibliotekar